

Inleiding:

In 2013 is de meldcode van kracht geworden. Iedereen is begonnen met het basis model. Anno 2016/2017 zijn we al veel verder. Het basismodel is uitgebreid en de bedoeling is dat iedere organisatie dit model specificeert op hun eigen organisatie.

In de loop van de tijd hebben wij bij Pommetje een onderliggend formulier aangemaakt "formulier vermoedens kindermishandeling". Hierop beschrijven wij wat we zien, voelen, horen en welke acties wij daarop gaan of zullen of hebben ondernemen. Daarnaast hebben wij een medewerker aangesteld die de ontwikkelingen bij zal houden wat betreft de meldcode. Van 2013 tot 1-12-2016 is dat Simone geweest. Omdat Simone weggaat, nemen Marloes en Leontien deze taak over. Op 10-11-2016 volgen zij een training over signaleren, stappen meldcode en casuïstiek bespreking. Beide ontvangen daarvoor een bewijs van deelname van het ministerie van volksgezondheid, welzijn en sport.

Marloes is eind 2017 uit dienst getreden. Sindsdien is Larissa samen met Leontien verantwoordelijk voor de einduitvoering. Het is de taak van deze 2 mensen om alle collega's op de hoogte te houden van wijzigingen in de procedure. Het is de verantwoordelijkheid van de mentoren om wat te doen met de signalen die hun kinderen afgeven of met de signalen die zij van hun collega's krijgen over hun kinderen. De mentor staat er niet alleen in. Zij kan advies vragen individueel aan collega's of aan het hele team. Samen stellen we dan te nemen stappen op. Achter elke stap staat wie in principe verantwoordelijk is voor welke stap.

Bewijs van Deelname

 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Bij FlexFlow i.s.m. Soliede Opleidingen B.V. heeft

L.V.B. van der Werf-Ketelaar

de Training Werken met een meldcode gevolgd.

Onderwerpen:

- signaleren
- stappen meldcode
- casuïstiek bespreking

Plaats: Soliede te Utrecht

Datum: 10-11-2016

Trainer:

Florieke Stofmeel
Psycholoog, trainer en coach

 FlexFlow
professionele en persoonlijke groei

Dit project is een samenwerking tussen:
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
MOVISIE, het Nederlands Jeugdinstituut en
Trainingsconsortium Rotterdam

Wat is nou huiselijk geweld?

Lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld of bedreiging daarvan, door iemand uit de huiselijke kring.

Welke vormen van huiselijk geweld kun je onderscheiden?

- (ex-)partner geweld
- Kindermishandeling
- Ouderenmishandeling
- Eergerelateerd geweld (huwelijksdwang, achterlating, eerwraak en meisjesbesnijdenis)

Omdat Pommetje werkt met kinderen van 0-4 jaar spitsen wij deze meldcode op deze leeftijdscategorie.

Wat is kindermishandeling?

Elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de cliënt en/of wettelijk vertegenwoordiger of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.

We starten bij stap 0. Officieel bestaat deze niet, maar je hoort, ziet of ruikt wat. Je vinger erop leggen is lastig dus je gooit het eens “in de groep”. Gelijk ga je de signalen noteren in het formulier vermoeden kindermishandeling (bijlage 1) wat we bij Pommetje ontwikkelt hebben. Ook pakken we de signalenlijst (bijlage 2) erbij om te kijken wat we zien. Dan zitten we dus al gelijk in stap 2.

Welke vormen van kindermishandeling kun je onderscheiden?

- **Lichamelijke mishandeling; (expres) toebrengen van lichamelijk letsel!!!**
kind of de wettelijke vertegenwoordiger verwonden het kind of staan toe dat het kind verwond wordt. (anders dan ten gevolge van een ongeluk).
Voorbeelden van lichamelijk mishandeling:
 1. Slaan, schoopen, stompen, opzettelijk laten vallen, verbranden, vergiftigen, verstikken.
 2. Meisjesbesnijdenis (een ingreep aan de uitwendige geslachtsorganen van een meisjes). De nederlandse overheid heeft alle vormen van meisjesbesnijdenis strafrechtelijk verboden.
 3. Shaken baby syndroom: verzameling van signalen en symptomen die het gevolg zijn van het heftig door elkaar schudden van een baby.
 4. Syndroom van munchausen bij proxy: een volwassene die bij een client ziekteverschijnselen nabootst, verergert, veroorzaakt en/of verzint.
- **Lichamelijk verwaarlozing:** het kind onthouden wat het voor zijn lichamelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft. De ouder of wettelijk

vertegenwoordiger is niet in staat of bereid tot het verschaffen van de minimale zorg t.a.v. de lichamelijke behoefte.

Voorbeelden van lichamelijke verwaarlozing:

1. Niet zorgen voor voldoende of geschikt eten.
2. Niet zorgen voor schone, aan de weersomstandigheden aangepaste, passende kleding.
3. Niet zorgen voor geschikt onderdak.
4. Niet zorgen voor geschikte medische, tandheelkundige en geestelijke gezondheidszorg.
5. Niet zorgen voor voldoende hygiëne.
6. Niet zorgen voor voldoende toezicht.

- **Psychische mishandeling:** Het toebrengen van schade aan de emotionele en/of persoonlijkheidsontwikkeling van de client.

1. het bedreigen of uitschelden van een client als een systematisch patroon van kleineren en denigreren.
2. De client tot zondebok maken
3. Het belasten van een client met een al te grote verantwoordelijkheid
4. Eisen stellen waaraan een client niet kan voldoen
5. Het blootstellen van een client aan extreem, onberekenbaar of ongepast gedrag.
6. Het opsluiten of vastbinden van de client als middel van straf of controle.
7. De client is getuige van geweld in het gezin.

- **Psychische verwaarlozing :** de client onthouden wat het voor zijn geestelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft

Voorbeelden van psychische verwaarlozing:

1. Niet zorgen voor voldoende aandacht, respect, genegenheid liefde en contact
2. Niet zorgen voor voldoende ruimte voor toenemende autonomie (opleggen van regeltjes)
3. Niet zorgen voor regelmatige schoolgang

- **Seksueel misbruik:** Seksueel contact met een client hebben of pogen te hebben, ter bevrediging van de seksuele gevoelens van de ouder/verzorger en/of uit geldelijk gewin.

Voorbeelden van seksueel misbruik:

1. pornografisch material laten zien
2. Penetratie door vingers, voorwerpen of penis
3. Aanranding en uitbuiting of het toestaan hiervan waarbij genitaal contact plaatsvindt.
4. Aanranding en uitbuiting of het toestaan hiervan waarbij geen genitaal contact plaatsvindt (ongepast kussen, strelen van borsten)

- **Getuige zijn van huiselijk geweld:** regelmatig getuige zijn van geweld tussen de (stief)client en/of wettelijke vertegenwoordiger.

Huiselijk geweld vindt plaats in de privésfeer. De relatie tussen slachtoffers en plegers staan central. De huiselijke kring bestaat uit (ex)partners, gezinsleden, familie leden en huisvrienden. Onderzoek heeft aangetoond dat kinderen ernstig beschadigd kunnen worden als ze regelmatig getuige (horen of zien) van huiselijk geweld zijn. Hun basisveiligheid is aangetast.

Voorbeelden van huiselijk geweld;

1. Zien dat moeder wordt geslagen door vader.
2. Horen dat moeder stiefvader uitscheldt en vernedert.
3. Angst voelen voor terugkerend geweld.
4. Ervaren dat een van de client en/of wettelijk vertegenwoordiger de andere ouder dagenlang negeert.

Nb: de client niet beschermen tegen mishandeling door de andere ouder, is ook mishandelen. Er is dan immers sprake van verwaarlozing. Vele soorten van mishandeling komen vaak naast elkaar voor.

Wat zijn de signalen van kindermishandeling:

Huiselijk geweld is niet meteen in 1 oogopslag te herkennen. Vaak zijn het indirecte signalen die een beeld geven wanneer een kind niet lekker in zijn vel zit. En soms duiden signalen niet op huiselijk geweld maar kunnen ook op een ander probleem wijzen. De context is belangrijk. Dat maakt herkennen moeilijk.

Voor een volledige signalen lijst zie bijlage 2. Let wel dat lijsten niet altijd volledig zijn. Ook andere signalen kunnen wijzen op vormen van huiselijk geweld. Bij het signaleren is het van belang dat er een gevoeligheid wordt ontwikkeld van situaties die afwijken van het normale.

Hoe vaak komt kindermishandeling voor:

Uit onderzoek van de Leidse Universiteit blijkt dat in 2010 120.000 kinderen tussen de 0 en 17 jaar slachtoffer waren van kindermishandeling. Dit betekent: 34 per 1000 kinderen of 3 kinderen per 100 kinderen of 1 kind per klas.

In bijna de helft van de gevallen is het kind slachtoffer van meerdere vormen van mishandeling. De meest voorkomende vorm van kindermishandeling is verwaarlozing, zowel emotionele en fysieke verwaarlozing.

Minsten 50 kinderen per jaar overlijden aan de gevolgen van mishandeling. Dat is 1 kind per week.

Ook zijn er meer dan 100.000 kinderen per jaar getuige van huiselijk geweld tussen (stief)ouders. Ongeveer 90% van de kinderen die opgroeien in een gewelddadig gezin zijn hier getuige van. Tussen de 30% en 40% van deze kinderen wordt bovendien zelf ook mishandeld. Kinderen die thuis getuige zijn geweest van geweld lopen ernstige psychische schade op. Van deze kinderen raakt 40% tot 60% getraumatiseerd.

Hoe ontstaat kindermishandeling:

Bij het ontstaan van huiselijk geweld en kindermishandeling veronderstelt men een verstoord evenwicht tussen draagkracht en draaglast. Op een bepaald moment wordt de draagkracht ernstig overschreven en kunnen er (opvoedings) problemen ontstaan. Men verliest de greep op het eigen functioneren en/of de greep op de opvoeding. Huiselijk geweld en kindermishandeling is daarvan 1 van de mogelijke uitkomsten.

Kindermishandeling heeft vaak te maken met deze 5 O-tjes:

- O-nmacht
- O-nkunde
- O-nwil
- O-nwetendheid

O-nzekerheid

De Bedoeling van de ouders/opvoeders kan goed zijn. Ze weten dan vaak niet goed hoe ze het allemaal moeten doen.

Wat zijn de gevolgen van kindermishandeling:

stap 0: Je intuïtie en onderbuikgevoel (mentor of PW-er)

Wanneer onze intuïtie/onderbuik ons een naar gevoel geeft en wij het idee hebben dat er iets niet helemaal klopt begint fase 0.

In fase 0 observeren we en bespreken we onze bedenkingen met collega's. Ook vullen we het formulier vermoedens kindermishandeling in (bijlage 1).

Wanneer we samen het idee hebben dat er sprake kan zijn van kindermishandeling gaan we door naar stap 1.

Stap 1 : In kaart brengen van signalen (Mentor)

Bij stap 1 schrijf je alleen feitelijk gedrag op:

Wat zie je?

Wat hoor je?

Wat ruik je?

Ook schrijf je de frequentie van het daadwerkelijke probleem op (hoe lang speelt het al en hoe vaak gebeurt het?)

de leeftijd van het kind, de gezinssamenstelling, woonsituatie etc.

Het is belangrijk dat je alles opschrijft wat je weet. feiten,feiten,feiten en nog eens feiten.

Observeer zo objectief mogelijk en kijk verder dan alleen wat het kind laat zien.

Wat kan de aanleiding zijn?

Hoe is de interactie tussen ouder en kind?

Wat is de achtergrond van de ouders?

Wat is het netwerk van de ouders, met wie gaan de ouders om? (sociale klasse)

In wat voor een omgeving groeit het kind op?

Al je ingewonnen informatie sla je op in een dossier.

Deel tijdens de overdrachten met de ouders wat je ziet en waar je je zorgen over maakt.

Durf door te vragen, dat is normaal en het hoort. vraag of er een verklaring is en ga op zoek naar de O-tjes (zie kopje: Hoe ontstaat kindermishandeling)

zie bijlage 2: Aandachtspunten voor een gesprek met ouders

Maak hier maak je een samenvatting van en voeg je toe aan het dossier.

Stap 2: Collegiale consultatie en raadpleeg veilig thuis (mentor)

Wanneer je zo veel mogelijk informatie verzameld hebt ga je over naar stap 2. In stap 2 licht je je collega's in over jou zorgen en geef je hun inzicht in het dossier. je bespreekt met je collega's wat de volgende stappen zijn en hoe je dat gaat aanpakken.

Win zo nodig informatie in bij bijv. jeugdzorg, het CB, maatschappelijk werk ect. Ook vraag je om advies bij veilig thuis (www.vooreenveiligthuis.nl, tel. nr. 0800-2000)

Alles wat je bespreek rapporteer je en voeg je toe aan het dossier.

Ook bij stap 2 is het belangrijk dat je de ouders inlicht over jou handelingen. Vertel ouders met wie je contact hebt gehad, waar het over ging en wat de uitkomst was.

Stap 3: Gesprek met de ouder(s) (mentor + evt leidinggevende)

Wanneer er nog geen positieve verandering in de situatie is nodigen we de ouders uit voor een gesprek. In dit gesprek delen we onze zorgen over het kind.

Het is belangrijk dat zo'n gesprek goed voorbereid word. Dit doe je samen met je collega's. Ook bespreken we wie het gesprek gaat voeren met de ouders. De leidster alleen, de leidinggevende alleen of samen.

In Bijlage 2 staan aandachtspunten waar we rekening mee moeten houden als we in gesprek gaan met ouders.

Een goed openingszin is: "Ik heb je uitgenodigd om mijn zorgen te delen. (daarna met de feiten komen)

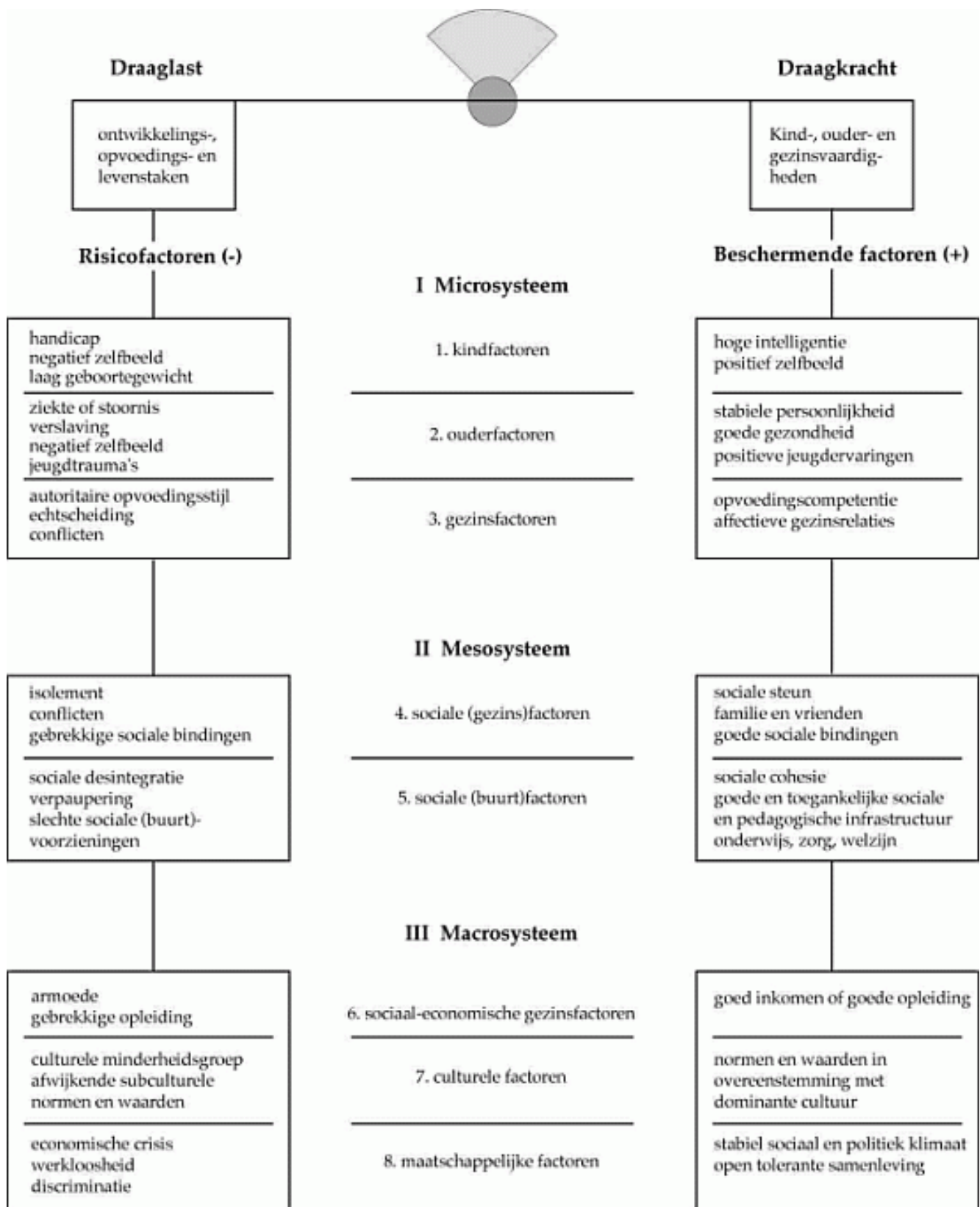
Stap 4: Wegen aard en ernst en bij twijfel altijd raadplegen veilig Thuis (mentor)

In stap 4 wegen we het risico, de aard en de ernst. Om dit zo goed mogelijk te doen gebruiken we het balansmodel hieronder.

Ook raadpleeg je veilig thuis en vraag je hun een oordeel te geven over de situatie. (www.vooreenveiligthuis.nl, tel. nr. 0800-2000)

We gaan met alle feiten om de tafel en maken een plan van aanpak over welke acties we gaan ondernemen. We hakken de knopen door over wat er verder gaat gebeuren.

Balansmodel

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen

Bij stap 5a bespreken we opnieuw onze zorgen met de ouder.

Ook organiseren we hulp door de ouder(s) en het kind door te verwijzen naar een andere instantie zoals het: CJG, GGZ, wijkteam ect.

We blijven het kind in de gaten houden en checken of ouder(s) en kind ook echt hulp krijgen.

Stap 5b: Melden en bespreken met ouder(s)

Wanneer echt niets blijkt te helpen en de ernst zo groot is maken we een melding bij veilig thuis. (www.vooreenveiligthuis.nl, tel. nr. 0800-2000)

Bij stap 5b bespreken we eerst met de ouder(s) onze voorgemomen melding. (slecht nieuws gesprek)

Wijzigingen per 1-1-2019

Per 1-1-2019 veranderd stap 5. In 2018 moeten we hiermee "oefenen". Dit betekend voor Pommetje in eerste instantie het uitreiken van het basisdocument "afwegingskader in de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling". Hierin staan alle stappen nogmaals benoemd en de wijziging van stap 5.

Stap 5 wordt een afwegingskader. Voor informatie hierover verwijs ik naar bijlage 1.

Vertrouwensinspecteur

Niet alleen kunnen we mishandeling signaleren vanuit de thuis situatie, maar ook kunnen we ermee geconfronteerd worden dat een collega (of stagiaire), leidinggevende of werkgever schuldig is aan mishandeling. Als je dit signaleert moet je dit gelijk melden bij de vertrouwensinspecteur van Onderwijs. Het kan hier dus zijn dat een collega, werkgever of medewerker melding maakt van gesignaleerde misbruik door:

- een collega is schuldig aan misbruik, de collega maakt melding,
- een werknemer is schuldig aan misbruik, de werkgever maakt melding
- de werkgever is schuldig aan misbruik, een medewerker maakt melding

Hoe neemt u contact op met de vertrouwensinspecteur?

De vertrouwensinspecteurs zijn alle werkdagen tijdens kantooruren (08.00-17.00 uur) bereikbaar op het nummer: 0900 111 3 111 (lokaal tarief).

Vertrouwensinspecteur voor de kinderopvang

De vertrouwensinspecteur voor de kinderopvang adviseert werkgevers, werknemers en ouders als zij aanwijzingen hebben dat een werkgever of werknemer ('professional') seksueel of ander geweld tegen een kind gebruikt.

Ouders kunnen de vertrouwensinspecteur raadplegen wanneer zij een vermoeden hebben van seksueel misbruik, seksuele intimidatie en/of geweld tegen kinderen in het kindcentrum of de peuterspeelzaal.

Voor professionals in de kinderopvang die een vermoeden hebben van seksueel misbruik of intimidatie of een vermoeden hebben van geweld tegen kinderen tijdens de opvang, geldt een meld- en overlegplicht.

Voor meer informatie zie bijlage 2: brochure "vertrouwensinspecteur in de kinderopvang".

Hoe nu verder

Eind juni 2018 wordt deze aangepaste versie van de meldcode kindermishandeling verzonden naar alle medewerkers.

De bijlages worden bijgevoegd.

Een ieder wordt verzocht de stukken te lezen en te tekenen dat een ieder op de hoogte is van de inhoud. Dit wordt per locatie gedaan. Zie bijlage 3.

Voor het najaar probeert Leontien een gastspreker te krijgen om de nieuwe meldcode toe te lichten. Dit zou kunnen met ouders of alleen personeel.

Voor het najaar probeert Leontien een training te organiseren voor Larissa en haarzelf (of Raymond) met dit onderwerp.

Tot slot is het een onderwerp wat regelmatig in het WO zal worden besproken. Op zijn minst 2x per jaar.

Formulier vermoedens kindermishandeling (bijlage 1)

Notitie vermoeden kindermishandeling

Datum:

Door:

Betreft welk kind:

Geboorte datum:

Vader+ nummer:

Moeder+ nummer:

Stiefvader+nummer:

Stiefmoeder+ nummer:

Gesignaleerd probleem:

Data contacten en met wie:

Zichtbare schade(blauwe plekken o.i.d.):

Onzichtbare schade (gedragsverandering):

Gemaakt afspraken intern:

Foto (bijv. als iemand een bedreiging is voor het kind):

Signalenlijst bijlage 2

Deze lijst geeft een overzicht van signalen van kindermishandeling bij kinderen in de leeftijd van 0 - 4 jaar. De signalenlijst is een hulpmiddel om een vermoeden van kindermishandeling te onderbouwen, niet om kindermishandeling te 'bewijzen'. Vrijwel alle genoemde signalen kunnen namelijk een andere oorzaak hebben.

Hoe meer van de genoemde signalen het kind uitzendt, hoe groter de kans dat er sprake is van kindermishandeling. Maar er zijn ook kinderen waaraan niet of nauwelijks valt op te merken dat ze worden mishandeld.

De signalen Lichamelijk welzijn

- blauwe plekken,
- brandwonden,
- botbreuken,
- snij-, krab- en bijtwonden
- groeiachterstand
- voedingsproblemen
- ernstige luieruitslag
- slecht onderhouden gebit
- kind stinkt,
- heeft regelmatig smerige kleren aan
- oververmoeid
- vaak ziek
- ziektes herstellen slecht
- kind is hongerig
- achterblijvende motoriek
- niet zindelijk op leeftijd dat het hoort

Gedrag van het kind

- weinig spontaan passief,
- lusteloos,
- weinig interesse in spel
- apathisch, toont geen gevoelens of pijn in zichzelf gekeerd,
- leeft in fantasiewereld
- labiel
- erg nerveus
- hyperactief

- negatief zelfbeeld,
- weinig zelfvertrouwen,
- faalangst
- negatief lichaamsbeeld
- agressief,
- vernielzucht

tegenover andere kinderen:

- agressief
- speelt weinig met andere kinderen
- wantrouwend
- niet geliefd bij andere kinderen

tegenover ouders:

- angstig,
- schrikachtig,
- waakzaam meegaand,
- volgzaam
- gedraagt zich in bijzijn van ouders anders dan zonder ouders

tegenover andere volwassenen:

- angst om uit te kleden
- angst voor lichamelijk onderzoek
- verstijft bij lichamelijk contact
- angstig,
- schrikachtig,
- waakzaam
- meegaand,
- volgzaam
- agressief
- overdreven aanhankelijk
- wantrouwend
- vermijdt oogcontact

overig:

- plotselinge gedragsverandering
- gedraagt zich niet naar zijn leeftijd
- taal- en spraakstoornissen

Gedrag van de ouder

- onverschillig over het welzijn van het kind
- laat zich regelmatig negatief uit over het kind
- troost het kind niet
- geeft aan het niet meer aan te kunnen
- is verslaafd
- is ernstig (psychisch) ziek
- kleedt het kind te warm of te koud aan
- zegt regelmatig afspraken af
- vergeet preventieve inenting
- houdt het kind vaak thuis van school
- heeft irreële verwachtingen van het kind
- zet het kind onder druk om te presteren

Gezinssituatie

Aandachtspunten voor een gesprek met ouders (bijlage 2)

Het contact of een gesprek met ouders is altijd gekoppeld aan een doel. Bijvoorbeeld informatie verzamelen, dezen van zorg over het kind, of ouders motiveren voor hulp. Bepaal voor aanvang van het contact wat je doel is.

Belangstellende vragen

Bij zorg over een kind, kun je een aantal zaken in het gewone contact met ouders navragen. Bijvoorbeeld: Is het kind al naar de dokter geweest? Wat is er gebeurd? Hoe gaat het thuis? Hoe beleeft het kind de geboorte van het broertje? etc. Dit zijn gewone belangstellende vragen, maar ze kunnen wel extra informatie geven waardoor je zorg blijft, groter wordt of verdwijnt. Let ook op de andere gezinsleden. Welk beeld heb je van de andere kinderen in het gezin, de andere ouder?

Zorgen delen

Al je zorg hebt over een kind, bespreek dat dan zo snel mogelijk met ouders. heb je direct contact met ouders, benoem dan wat je ziet. Voorkom dat er een lijst "onbesproken zorgen" ligt, waardoor ouders zich afvragen waarom zij niet eerder op de hoogte zijn gesteld. Ouders zijn immers de belangrijkste gesprekspartners en informatiebron.

Wanneer je een vermoeden hebt van kindermishandeling kan het heel lastig lijken om met ouders in gesprek te gaan. Toch zal een dergelijk gesprek nodig zijn voor een juiste beeldvorming. In zo'n gesprek kan bijvoorbeeld blijken dat er iets anders aan de hand is. Het kan ook net het duwtje zijn dat ouders nodig hebben om hulp te gaan zoeken. en in situaties waarin ouders terughoudend, defensief of agressief reageren, heb je een reden te meer om je ernstige zorgen te maken. Daarnaast is het goed om jezelf de vraag te stellen: Welke ouder vindt het nu vervelend dat iemand oog heeft voor zijn of haar kind? en houd rekening met het feit dat het kind ook door iemand anders dan de ouders mishandeld kan worden. Probeer is het gesprek met ouders de zorgen die je hebt te delen door naast de ouders te gaan staan in plaats van tegenover de ouder.

Wanneer niet gelijk in gesprek gaan met ouders

Wanneer de veiligheid van het kind in het geding is, wanneer je een ernstige vorm van mishandeling vermoedt, bij dreiging of agressie van ouders, wanneer ouders eerder een gesprek geweigerd hebben, wanneer ouders weigeren de nodige hulp te zoeken of dreigen hun kind van de instelling weg te halen of dreigen het contact te beëindigen, overleg dan de situatie eerst met Veilig Thuis. Afhankelijk van de gegevens informatie of omstandigheden kan met Veilig Thuis nagegaan worden of

gespecialiseerde hulpverlening of de politie benaderd dient te worden om een veilige situatie voor een gesprek te creëren.

Vorbereiding van gesprek met ouders

De zorg over het kind kan van dien aard zijn dat een apart oudergesprek nodig is. Bedenk, voordat je hierover een afspraak maakt, samen met de aandachtsfunctionaris kindermishandeling wat het doel is van het gesprek, wie het gesprek met de ouders gaat voeren en wat je aan ouders vertelt als reden voor het gesprek. Bedenk ook of je het wenselijk of noodzakelijk vindt het gesprek samen met een collega te voeren en of het voor je eigen veiligheid nodig is dat een collega op de hoogte is van het gesprek en in de buurt is. Overweeg van te voren ook waar je het gesprek wilt houden, hoe laat, en of er opvang is voor het kind en eventuele andere kinderen. En beslis of je met beide ouders afspreekt of met één ouder? In sommige organisaties kan het, afhankelijk van je professionele verantwoordelijkheid, wenselijk, of afhankelijk van de leeftijd noodzakelijk, zijn om ook het kind voor (een gedeelte van) het gesprek uit te nodigen. Wanneer het om ernstige zorgen gaat, die met ouders besproken moet worden, is het van belang dat de persoon die het gesprek aangaat daarvoor opgeleid is. Bijvoorbeeld een maatschappelijk werker of een beroepskracht die aanvullende training op het gebied van gespreksvaardigheden heeft gevolgd. Voor vragen of meerdenken over de voorbereiding of uitvoering van het gesprek, kun je een ervaren collega raadplegen of advies of consult vragen bij Veilig Thuis.

In gesprek met ouders

Besprek in het gesprek met ouders in ieder geval de zorg die je het over het kind. Vertel feitelijk wat de zorgen zijn en vraag na of ouders deze zorg herkennen. Vertel ook wat goed gaat met het kind. Houd bij het delen van de zorg rekening met mogelijke reacties van schrik, boosheid of verdriet en wees je ervan bewust dat dit doorgaans normale reacties zijn op een vervelende boodschap. Het is niet makkelijk voor ouders om te horen dat het op sommige gebieden niet goed gaat met hun kind. Voor sommige ouders het gesprek een opluchting, omdat ze zich erkend voelen in de eigen zorg over hun kind. Kijk tijdens het gesprek wat het verhaal bij ouders losmaakt, hoe ze reageren, of ouders al hulp krijgen en wat er kan gebeuren om de zorg te verminderen. Ga na wat de eigen mogelijkheden voor hulp zijn binnen het sociale netwerk van het gezin, bijvoorbeeld om het gezin te ontlasten. Ouders hebben vaak tijd nodig om over de guite zorgen na te denken. Het kan zijn dat één gesprek niet voldoende is en dat het belangrijk is met ouders een vervolgspraak te maken, om te bespreken of de zorgelijke situatie inderdaad verandert. Bepaal van tevoren welke hulp je als organisatie aan ouders biedt en voor welke hulp andere instanties zijn. Ga na of de andere instantie een wachtlijst heeft voor de gewenste hulp in deze specifieke situatie. Bereid zo nodig ouders voor op de mogelijkheid van een wachtlijst en overleg hoe deze periode te overbruggen. Wanneer ouders weigeren de nodige hulp te zoeken voor hun kind of wanneer ze dreigen hun kind van de instelling weg te halen of bij de instelling weg te gaan, overleg dan de situatie met Veilig Thuis. In sommige situaties zijn ouders wel bereid tot hulp maar kan toch in overleg met het Veilig Thuis gekozen worden voor een melding bij Veilig Thuis, omdat de aard van de problematiek daarnaar vraagt. Bijvoorbeeld bij duidelijke vormen van kindermishandeling, of , omdat onderzoek naar de oorzaken en risicofactoren nodig is.

Tips voor het gesprek met ouders

- Maak het doel van het gesprek duidelijk

- Omschrijf bij het delen van zorgen concreet wat je zorg is zonder het woord kindermishandeling te gebruiken
- Vertel de ouders wat er feitelijk is opgevallen aan het kind
- Geef ook aan wat wel goed gaat met het kind
- Vraag hoe ouders het kind thuis beleven
- Vraag of ouders de genoemde concrete waarnemingen herkennen en hoe ze deze verklaren
- Respecteer de (ervarings-) deskundigheid van ouders m.b.t. hun kind
- Spreek de ouders aan op hun verantwoordelijkheid als opvoeder
- Nodig de ouders uit om te praten door open vragen te stellen (wie, wat, waar, hoe, wanneer)
- Praat vanuit jezelf (ik zie dat..)
- Wees eerlijk en open, pas op voor vrijblijvendheid
- Vraag hoe ouders de geuite zorgen beleven
- Leg afspraken en besluiten na afloop van het gesprek kort en zakelijk vast en geef de ouders een kopie
- Kies in het gesprek die invalshoek die aansluit bij de specifieke cultuur en gewoonten van een gezin
- Laat een kind niet tolken voor zijn ouders
- Doe geen toezeggingen die je niet waar kunt maken
- Ga na of er al hulp in het gezin is
- Als ouders zich dreigend uitlaten (wat uitzonderlijk is), benoem dat de ouder dreigt en stop het gesprek
- Wanneer de ouders helemaal opgaan in hun eigen emoties, haal de ouder dan terug naar het hier en nu, bijvoorbeeld door te vragen of er nog geld in de parkeermeter moet, of suiker of melk in de koffie.
- Wanneer je met ouders jouw zorgen over hun kind wilt bespreken, kun je gebruik maken van "hulpzinnen". Hierna volgen enkele voorbeelden

Inleidende zinnen:

- Ik wil met u praten over de verandering in het gedrag van uw kind
- Ik maak mij zorgen over uw kind, omdat....
- Er is een verandering ontstaan in de groep, siendsdien is uw kind....

De werkelijke boodschap:

venuit het benoemen van feiten, kan die als volgt luiden:

- Mij valt op....., het lijkt of....
- Ik merk, ik hoor, ik zie, ik denk....
- Uw kind is de laatste tijd wat stiller (ongeconcentreerder, rumoeriger, drukker, afwezig, verdrietiger, boos, geheimzinniger) en daar maak ik me zorgen over
- Uw kind heeft de laatste tijd wat moeite met andere kinderen, mij valt op....
- Uw kind is de laatste tijd zo aanhankelijk en vraagt veel aandacht (heeft moeite met de regels) hoe ervaart u dat zelf? weet u misschien wat de oorzaak hiervan kan zijn?
- Is er iets gaande in de omgeving van uw kind (vriendjes, op straat, familie)
- Het lijkt of uw kind gepest wordt (of uitgescholden/ bang/ straf krijgt/ klem zit/ gedwongen wordt/ niet gelukkig is) en daar last van heeft, wat merkt u daarvan?

Het vervolg

- Ik wil graag nog eens met u praten om te kijken of er verandering in het gedrag van uw kind heeft plaatsgevonden.

tot slot

- Vraag Veilig Thuis of andere betrokken instellingen om advies of ondersteuning voor gesprekvoering met ouders
- kijk of een collega met jou het gesprek wil oefenen